

การสร้างชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย

หนังสืออ้างอิง
ใจเฉพาะในห้องสมุด

ดวงพร พิทักษ์วงศ์

14 พ.ย. 2546

171064

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

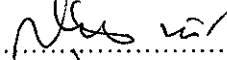
พฤษภาคม 2546

ISBN 974-382-049-3

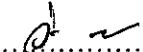
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

..... กรรมการ

(ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

..... กรรมการ

(ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ

(ดร.มณฑิธร ชมดอกไม้)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๒๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ ดร.มณฑิธร ชมดอกไม้ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล กรรมการ ที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียน โรงเรียนบ้านคลองลาว ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพี่และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท เอกการประถมศึกษา ภาคพิเศษ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจในการทำวิจัย จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนและให้ความรู้แก่ผู้วิจัย

ดวงพร พิทักษ์วงศ์

39920601 : สาขาวิชา : การประถมศึกษา ; กศ.ม. (การประถมศึกษา)

คำสำคัญ : การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ / เด็กปฐมวัย

ดวงพร พิทักษ์วงศ์ : การสร้างชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับ
เด็กปฐมวัย (A CONSTRUCTION OF ART EDUCATION ACTIVITIES PACKAGES TO
DEVELOP THE CREATIVE THINKING FOR THE KINDERGARTEN STUDENTS)

อาจารย์ที่ปรึกษา : สุนทร บำเรอราช, Ed.D., วิมลรัตน์ จตุรานนท์, Ph.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม,
ค.ศ. 193 หน้า. ISBN 974-382-049-3

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์และเปรียบเทียบ
ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ กับ
เด็กปฐมวัยที่เรียนศิลปะแบบปกติตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นปฐมวัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการ
ศึกษา 2545 โรงเรียนบ้านคลองลาว อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 คน โดยแบ่ง
เป็นกลุ่มทดลอง 15 คน กลุ่มควบคุม 15 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง

กลุ่มทดลองเรียนชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และกลุ่มควบคุม
เรียนศิลปะแบบปกติตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นปฐมวัย ใช้เวลาในการทดลอง 14 ครั้ง
ครั้งละ 30 นาที สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test แบบ dependent และ t-test แบบ
independent

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนปฐมวัยที่เรียนชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิด
สร้างสรรค์ และที่เรียนศิลปะแบบปกติตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนปฐมวัยที่เรียนชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิด
สร้างสรรค์ และที่เรียนศิลปะแบบปกติตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นปฐมวัย หลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียน

39920601 : MAJOR : ELEMENTARY EDUCATION ;

M.Ed. (ELEMENTARY EDUCATION)

KEYWORD : DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING / PRESCHOOL CHILDREN'S
DUANGPRON PITUCKWONG : A CONSTRUCTION OF ART EDUCATION
ACTIVITIES PACKAGES TO DEVELOP THE CREATIVE THINKING FOR THE
KINDERGARTEN STUDENTS. THESIS ADVISORS : SUNTHORN BUMRERRAJ, Ed.D.,
WIMONRAT CHATURANON, Ph.D., PAIRAT WONGNAM, Ed.D., 193 P.

ISBN 974-382-049-3

The purpose of the study were to develop the creative thinking and to compare the creative thinking of the kindergarten students learning by the art education activities package and by the normal experience in classroom.

The sample, derived by means of simple random sampling. Consisted of 30 second year kindergarten students studying in the second-year, studying in the second semester of the academic year 2002, of Ban-klong-lao, Na-Yai-Arm District, Chanthaburi Province. The students were divided into 2 groups : 15 in the experimental group and 15 in the control group.

The experimental group was taught by the art education activities packages, while the control group learned by teaching the normal experience. The experiment lasted for 12 sessions, with 30 minutes in each session. The data were then statistically analyzed by using t-test.

The results of this study was found that :

1. The creative thinking of the kindergarten students who learned by art education packages and by teaching the normal experience differed at .01 statistically significant.
2. The creative thinking of the kindergarten students who learned by art education packages was higher than that of the students learned by teaching the normal experience.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความคิดสร้างสรรค์	8
กระบวนการคิดสร้างสรรค์	11
ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์	16
พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์	19
การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	21
การวัดความคิดสร้างสรรค์	23
การสอนศิลปะ	29
ความหมายของศิลปะ	30
ความสำคัญของการสอนศิลปะ	31
การแสดงออกทางศิลปะของเด็กก่อนประถมศึกษา	32
อุปกรณ์ทางศิลปะที่เหมาะสมกับเด็กก่อนประถมศึกษา	37

หลักสูตรก่อนประถมศึกษา	41
แนวคิดการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	41
หลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา อายุ 3-6 ปี	43
แนวทางการจัดประสบการณ์	47
กิจกรรมประจำวัน	48
แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัย 3-6 ปี	51
การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อการสอน	53
หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	56
ประเภทของชุดการสอน	57
ขั้นตอนการผลิตชุดการสอน	58
การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน	60
คุณค่าของชุดการสอน	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	68
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	68
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	82
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	83

บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	91
ประวัติย่อของผู้วิจัย	193

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของทอเรนซ์ วอลลาซ ออสบอร์น แอนเดอร์สัน และจุงส์ 14
2	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนการทดลองของกลุ่มที่เรียนชุดกิจกรรมศิลปะ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กับนักเรียนที่เรียนศิลปะแบบปกติตามแนวการจัดประสบการณ์ 76
3	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง (ใช้ชุดกิจกรรมศิลปะ เพื่อความคิดสร้างสรรค์) 77
4	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม (เรียนตามแนวการจัดประสบการณ์ของกรมวิชาการ) 78
5	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 79
6	ตาราง 6 แสดงความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดละออ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มที่เรียนชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อความคิดสร้างสรรค์ 189
7	แสดงความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดละออ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มที่เรียนศิลปะแบบปกติตามแนวการจัดประสบการณ์ 190
8	แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มที่เรียนชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อความคิดสร้างสรรค์ 191
9	แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มที่เรียนศิลปะแบบปกติ ตามแนวการจัดประสบการณ์ 192

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงกระบวนการสร้างปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จาก Creative Learning and Teaching by Torrance and Myers 1972	10
2 แสดงแบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียตอนใต้ โดยวัดเชสต์ต่าง ๆ ตามโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด	25

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University